

OPIS ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Autor rozprawy doktorskiej: Bahaa Bou Kalfouni

Tytuł rozprawy doktorskiej w języku polskim: Transformacja osiedli zmarginalizowanych: wymiar urbanistyczny i architektoniczny kształtowania przyjaznych do życia, sprawiedliwych i odpornych osiedli. Przypadek Bejrutu.

Tytuł rozprawy w języku angielskim: Transformation of Disadvantaged Neighbourhoods: Urban Design and Architecture Dimensions of Shaping Liveable, Equitable and Resilient Settlements. The Case of Beirut.

Język rozprawy doktorskiej: angielski

Promotor rozprawy doktorskiej: prof. dr hab. inż. arch. Piotr Lorens

Data obrony:

Słowa kluczowe rozprawy doktorskiej w języku polskim: zaniedbane dzielnice; architektura; projektowanie urbanistyczne; rewitalizacja; nieformalny urbanizm; transformacja miejska; zrównoważony rozwój; ubodzy mieszkańcy miast; nieformalne osiedla; slumsy; kultura; dobrostan; skoncentrowany na człowieku; urbanizacja; zmiana klimatu; społeczność wrażliwa; migracje; złożone miasto; Bejrut; Liban

Słowa kluczowe rozprawy doktorskiej w języku angielskim: disadvantaged neighbourhoods; architecture; urban design; revitalisation; informal urbanism; urban transformation; sustainable development; revitalisation; urban poor; informal settlements; slum; culture; wellbeing; human-centred; urbanisation; climate change; vulnerable community; immigrations; complex city; Beirut; Lebanon

Streszczenie rozprawy w języku polskim: Niniejsza rozprawa podejmuje temat globalnego zjawiska zaniedbanych dzielnic (slumsów i nieformalnych osiedli), koncentrując się na obszarze Wielkiego Bejrutu, gdzie nieformalny urbanizm doprowadził do poważnych wyzwań społeczno-gospodarczych i środowiskowych. Badanie skupia się na określeniu możliwości i kierunku fizycznej poprawy stanu tych dzielnic poprzez zastosowanie odpowiednich narzędzi architektonicznych i urbanistycznych. W pracy przeanalizowano, w jaki sposób te narzędzia mogą napędzać pozytywną transformację, wspierając zrównoważony rozwój, integrację społeczną i dobrostan, przy jednoczesnym zachowaniu tożsamości kulturowej. Szczegółowe badania koncentrują się na trzech głównych zaniedbanych dzielnicach: Hay Al-Tanak, Al-Ouzai/Jnah oraz Sabra i Shatila, ukazując ich przestrzenne, historyczne i społeczne uwarunkowania.

Praca składa się z pięciu powiązanych ze sobą artykułów, z których każdy bada odmienny, lecz uzupełniający się aspekt transformacji przestrzennej w kontekście zaniedbanych dzielnic. Artykuł I stanowi ramę dla całego badania, wyznaczając podstawy dla kolejnych szczegółowych analiz oraz określa rolę architektury i urbanistyki w promowaniu pozytywnych zmian. Artykuł II przedstawia możliwe ramy interwencji urbanistycznej mającej na celu poprawę warunków w śródmiejskim slumsie i wzmocnienie odporności miejskiej (przypadek Hay Al-Tanak). Artykuł III bada zrównoważone rozwiązania dla osiedli nadmorskich stojących w obliczu wyzwań klimatycznych (przypadek Al-Ouzai/Jnah). Artykuł IV analizuje wpływ ulepszeń przestrzennych na dobrostan mieszkańców, uwzględniając aspekty psychologiczne i biologiczne (przypadek Sabra i Shatila).

Artykuł V podkreśla rolę ochrony dziedzictwa kulturowego w transformacji miejskiej, promując integrację społeczną i wzmacniając tożsamość wspólnotową (przypadek Sabra).

Łącznie wyniki wszystkich artykułów prowadzą do opracowania szczegółowych wytycznych projektowych dla potencjalnych ulepszeń przestrzennych (PSI – Potential Spatial Improvements) na poziomie architektonicznym, urbanistycznym i środowiskowym (przedstawionych w Artykule V). Aby zapewnić demokratyczne i inkluzywne podejście, badanie obejmuje ankietę oceniającą akceptację społeczną proponowanych PSI. Uzyskane wnioski stanowią drogowskaz dla decydentów i praktyków miejskich, wzywając do prowadzenia inkluzywnych, oddolnych działań prowadzących do tworzenia przyjaznych do życia, odpornych i sprawiedliwych środowisk miejskich. Poprzez integrację globalnych dobrych praktyk z podejściem uwzględniającym kontekst lokalny, badanie podkreśla potencjał architektury i urbanistyki w rozwiązywaniu problemów zaniedbanych dzielnic. Ostatecznie, rozprawa apeluje o wypracowanie zintegrowanych polityk miejskich, które priorytetowo będą traktować oddolne i wrażliwe na kontekst interwencje poprzez podejście multidyscyplinarne łączące architekturę, projektowanie urbanistyczne i strategie środowiskowe, przyczyniające się do bardziej zrównoważonego i inkluzywnego rozwoju miejskiego, by na nowo wyobrazić sobie nieformalny Bejrut.

Streszczenie rozprawy w języku angielskim: This thesis addresses a global phenomenon of disadvantaged neighbourhoods (slums and informal settlements), with a focus on Greater Beirut, where informal urbanism has resulted in significant socio-economic and environmental challenges. This study concentrates on the physical improvements of these neighbourhoods through the application of appropriate architectural and urban design tools. It explores how these tools can drive positive transformation enhancing sustainability, social inclusion, and well-being, while preserving cultural identity. The detailed investigation focuses on three major disadvantaged neighbourhoods: Hay Al-Tanak, Al-Ouzai/Jnah, and Sabra and Shatila, revealing their spatial, historical, and social dynamics.

This research is organised into five linked papers, each examining a distinct yet complementary aspect of spatial transformation within disadvantaged neighbourhoods. **Paper I** serves as an umbrella for the research, laying the groundwork for the other papers for detail explorations, and identifying the role of architecture and urban design in promoting positive change. **Paper II** highlights urban design intervention that aim at improve an inner-city slum and strengthen urban resilience (the case of Hay Al-Tanak). **Paper III** explores sustainable solutions for coastal settlements facing climate challenges (the case of, Al-Ouzai/Jnah). **Paper IV** examines how spatial improvements influence residents' well-being, considering psychological and biological aspects (the case of Sabra and Shatila). **Paper V** emphasises the role of cultural preservation in urban transformation, promoting social inclusion and reinforcing community identity (the case of Sabra).

Collectively, the findings of each paper yield detailed design guidelines for potential spatial improvements (PSI) at the architectural, urban and environmental levels (presented in Paper V). To ensure a democratic and inclusive approach, the research incorporates a survey to evaluate community acceptance of the explored PSIs. These insights provide a roadmap for urban policymakers and practitioners, calling for inclusive, community-led interventions that create liveable, resilient and equitable urban environments. By integrating global best practices with a context-sensitive approach, the research underscores the potential of architecture and urban design to address the challenges of disadvantaged neighbourhoods. Ultimately, the research calls for integrated urban policies that prioritise community-led and context-sensitive interventions through a multi-dimensional approach that links architecture, urban design, and environmental strategies that contribute to more sustainable and inclusive urban development to reinvent informal Beirut.

DESCRIPTION OF DOCTORAL DISSERTATION

The Author of the doctoral dissertation: Bahaa Bou Kalfouni

Title of doctoral dissertation: Transformation of Disadvantaged Neighbourhoods: Urban Design and Architecture Dimensions of Shaping Liveable, Equitable and Resilient Settlements. The Case of Beirut.

Title of doctoral dissertation in Polish: Transformacja osiedli zmarginalizowanych: wymiar urbanistyczny i architektoniczny kształtowania przyjaznych do życia, sprawiedliwych i odpornych osiedli. Przypadek Bejrutu.

Language of doctoral dissertation: English

Supervisor: prof. dr hab. inż. arch. Piotr Lorens

Date of doctoral defense:

Keywords of doctoral dissertation in Polish: zaniedbane dzielnice; architektura; projektowanie urbanistyczne; rewitalizacja; nieformalny urbanizm; transformacja miejska; zrównoważony rozwój; ubodzy mieszkańcy miast; nieformalne osiedla; slumsy; kultura; dobrostan; skoncentrowany na człowieku; urbanizacja; zmiana klimatu; społeczność wrażliwa; migracje; złożone miasto; Bejrut; Liban

Keywords of doctoral dissertation in English: disadvantaged neighbourhoods; architecture; urban design; revitalisation; informal urbanism; urban transformation, sustainable development; revitalisation; urban poor; informal settlements; slum; culture; wellbeing; human-centred; urbanisation; climate change; vulnerable community; immigrations; complex city; Beirut; Lebanon

Summary of doctoral dissertation in Polish: Niniejsza rozprawa podejmuje temat globalnego zjawiska zaniedbanych dzielnic (slumsów i nieformalnych osiedli), koncentrując się na obszarze Wielkiego Bejrutu, gdzie nieformalny urbanizm doprowadził do poważnych wyzwań społeczno-gospodarczych i środowiskowych. Badanie skupia się na określeniu możliwości i kierunku fizycznej poprawy stanu tych dzielnic poprzez zastosowanie odpowiednich narzędzi architektonicznych i urbanistycznych. W pracy przeanalizowano, w jaki sposób te narzędzia mogą napędzać pozytywną transformację, wspierając zrównoważony rozwój, integrację społeczną i dobrostan, przy jednoczesnym zachowaniu tożsamości kulturowej. Szczegółowe badania koncentrują się na trzech głównych zaniedbanych dzielnicach: Hay Al-Tanak, Al-Ouzai/Jnah oraz Sabra i Shatila, ukazując ich przestrzenne, historyczne i społeczne uwarunkowania.

Praca składa się z pięciu powiązanych ze sobą artykułów, z których każdy bada odmienny, lecz uzupełniający się aspekt transformacji przestrzennej w kontekście zaniedbanych dzielnic. Artykuł I stanowi ramę dla całego badania, wyznaczając podstawy dla kolejnych szczegółowych analiz oraz określa rolę architektury i urbanistyki w promowaniu pozytywnych zmian. Artykuł II przedstawia możliwe ramy interwencji urbanistycznej mającej na celu poprawę warunków w śródmiejskim slumsie i wzmocnienie odporności miejskiej (przypadek Hay Al-Tanak). Artykuł III bada zrównoważone rozwiązania dla osiedli nadmorskich stojących w obliczu wyzwań klimatycznych (przypadek Al-Ouzai/Jnah). Artykuł IV analizuje wpływ ulepszeń przestrzennych na dobrostan mieszkańców, uwzględniając aspekty psychologiczne i biologiczne (przypadek Sabra i Shatila). Artykuł V podkreśla rolę ochrony dziedzictwa kulturowego w transformacji miejskiej, promując integrację społeczną i wzmacniając tożsamość wspólnotową (przypadek Sabra).

Łącznie wyniki wszystkich artykułów prowadzą do opracowania szczegółowych wytycznych projektowych dla potencjalnych ulepszeń przestrzennych (PSI – Potential Spatial Improvements) na poziomie architektonicznym, urbanistycznym i środowiskowym (przedstawionych w Artykule V). Aby zapewnić demokratyczne i inkluzywne podejście, badanie obejmuje ankietę oceniającą akceptację społeczną proponowanych PSI. Uzyskane wnioski stanowią drogowskaz dla decydentów i praktyków miejskich, wzywając do prowadzenia inkluzywnych, oddolnych działań prowadzących do tworzenia przyjaznych do życia, odpornych i sprawliwych środowisk miejskich. Poprzez integrację globalnych dobrych praktyk z podejściem uwzględniającym kontekst lokalny, badanie podkreśla potencjał architektury i urbanistyki w rozwiązywaniu problemów zaniedbanych dzielnic. Ostatecznie, rozprawa apeluje o wypracowanie zintegrowanych polityk miejskich, które priorytetowo będą traktować oddolne i wrażliwe na kontekst interwencje poprzez podejście multidyscyplinarne łączące architekturę, projektowanie urbanistyczne i strategię środowiskowe, przyczyniające się do bardziej zrównoważonego i inkluzywnego rozwoju miejskiego, by na nowo wyobrazić sobie nieformalny Bejrut.

Summary of doctoral dissertation in English: This thesis addresses a global phenomenon of disadvantaged neighbourhoods (slums and informal settlements), with a focus on Greater Beirut, where informal urbanism has resulted in significant socio-economic and environmental challenges. This study concentrates on the physical improvements of these neighbourhoods through the application of appropriate architectural and urban design tools. It explores how these tools can drive positive transformation enhancing sustainability, social inclusion, and well-being, while preserving cultural identity. The detailed investigation focuses on three major disadvantaged neighbourhoods: Hay Al-Tanak, Al-Ouzai/Jnah, and Sabra and Shatila, revealing their spatial, historical, and social dynamics. This research is organised into five linked papers, each examining a distinct yet complementary aspect of spatial transformation within disadvantaged neighbourhoods. **Paper I** serves as an umbrella for the research, laying the groundwork for the other papers for detail explorations, and identifying the role of architecture and urban design in promoting positive change. **Paper II** highlights urban design intervention that aim at improve an inner-city slum and strengthen urban resilience (the case of Hay Al-Tanak). **Paper III** explores sustainable solutions for coastal settlements facing climate challenges (the case of, Al-Ouzai/Jnah). **Paper IV** examines how spatial improvements influence residents' well-being, considering psychological and biological aspects (the case of Sabra and Shatila). **Paper V** emphasises the role of cultural preservation in urban transformation, promoting social inclusion and reinforcing community identity (the case of Sabra).

Collectively, the findings of each paper yield detailed design guidelines for potential spatial improvements (PSI) at the architectural, urban and environmental levels (presented in Paper V). To ensure a democratic and inclusive approach, the research incorporates a survey to evaluate community acceptance of the explored PSIs. These insights provide a roadmap for urban policymakers and practitioners, calling for inclusive, community-led interventions that create liveable, resilient and equitable urban environments. By integrating global best practices with a context-sensitive approach, the research underscores the potential of architecture and urban design to address the challenges of disadvantaged neighbourhoods. Ultimately, the research calls for integrated urban policies that prioritise community-led and context-sensitive interventions through a multi-dimensional approach that links architecture, urban design, and environmental strategies that contribute to more sustainable and inclusive urban development to reinvent informal Beirut.